

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Felleskommunion. — I rosenkransmåneden. — Salme til Mikkels-mess. — Mystikkens oppgave i vår tid. — St. Halvardsmenighetens høytidsdag. — Takk. — Til Norges Katolske Kvinneforbunds medlemmer. — Nytt fra det katolske Danmark. — Herhjemme. — - og derute. — Til Jesu hellige Hjerte.

Felleskommunion

Preken 22. september i anledning St. Halvardsmenighetens 50 års jubileum av sogneprest pater
Notenboom, O. F. M.

I dag ligger det likesom en egen stemning over kirken og menigheten her — det er idag en egen atmosfære i dette lille Gudshuset som nå i femti år har tjent som faderhus for den lille katolske familie som bærer navnet St. Halvards menighet. Vår kirke har ingen store dimensjoner, der er nærmest for en liten dverg å regne ved siden av andre veldige kjemper — men til gjengjeld har den en intimitet, som man kan savne i mange andre kirker. Vi føler oss nærmest lik små hyrder som kneler ved julekrybben og med store forundrende øyne stirrer på det hellige mysterium, som er kommet oss så usigelig nær her. Avstanden mellom Gud og mennesket ble opphevd i Gudmennesket Kristus — og fordi den enkelte katolikk i den hellige kommunion blir så intimt og innerlig forenet med Kristus at vi mangler ord for å skildre det, er avstanden mellom en katolikk og Kristus så liten. Betlehem betyr: brødets hus — men også denne lille kirke er et Betlehem, et brødets hus, vårt åndelige hjem, hvor vi fritt kan gå ut og inn, ofre og be, få vår åndelige næring og styrkes derved til livets kamp — hvor Gud, vår felles far, stadig har et åpent øre bare for deg, ditt hjertes klager, dine vansker, dine indre og ytre konflikter, og hvor han læger dine sår og heler din opprevethet, som han hjelper hver enkelt av de andre som kneler ved siden av deg og roper til samme Gud. Men likesom Gud forener seg med deg i den hellige kommunion forener han seg også med alle de andre som går til Herrens bord, så dette sakrament er ikke bare til for å forene de enkelte troende med Kristus, men dets oppgave er også å forene de troende innbyrdes.

I kristendommens første dage ble denne side til og med sterkt betont — således skriver Paulus: «Fordi det er ett brød er vi, de mange, ett legem — alle vi som tar del i dette ene brød.»

Alle kristne som går til den hl. kommunion mottar den samme Kristus helt — og derfor blir Kristus ett bånd som forener de enkelte i en enhet, til et sterkere livssamfund med Gud og med hverandre. Den hl. kommunion er en kilde til fred og kjærlighet blant menneskene fordi den får oss til å innse vår egen ringhet i forhold til Gud, mens vi samtidig får innsikt i de troendes herlige felles storhet i Gud. Enhver konvensjonell forskjell, som i det daglige liv adskiller menneskene forsvinner ved kommunionbenken, hvor vi alle møtes som søsken ved familiebordet, hjemme hos den felles far.

Men derfor må eukaristien også kreve innbyrdes kjærlighet og enighet. Paulus har innskjerpet dette når han «med tårer i øynene» skriver: «jeg hører at det er strid mellom dere!» og høyt og tydelig forkynder at misunnelse og trette om forrangten ikke kan forlikes med Herrens bord. Evangeliet sier det samme, så det ikke er til å misforstå: «Når du ofrer din gave på altret og der kommer i hu at din bror har noe imot deg — så la din gave bli der framfor alteret og gå bort og forlik deg først med din bror!» Men den samme enhet som eukaristien krever gir den også — en av Kirkens eldste bønner lyder slik: «Måtte de troende som er spredt over hele verden, samles i en enhet ved denne himmelske fødes kraft — likesom hvetekornene, engang spredt på markene, ble samlet for å bli ett brød!» Dette er en sammenligning som ofte er blitt brukt av

de hellige fedre — således leser vi: «likesom de mange hvetekorn bare blir *en* hostie og de mange druer fyller *en* kalk danner de mange kommunikanter bare *en* Kristus!» Den hl. Krysostomus spør: «hva er brødet?» og gir selv svaret: «Jesu legem!» Så spør han: «hva blir kommunikantene?» og svarer: «Kristi legem!» — og han tilføyer: «ikke flere legemer men *ett* legem.» De første kristne forsto dette, derfor «holdt de trofast sammen i brødsbrytelsen og i bønner.» — og derfor kunne Lukas skrive om dem: «hele mengden av troende hadde ett hjerte og en sjel, og det var ikke noen trengende mellom dem.» Derfor var også hedningene nødt til å oppdage kristendommens slagkraft.

*

Ja, Kristus eukaristikus, Kristus i alterets hl. sakrament må danne det faste grunnlag som alt menighetsliv og foreningsliv er bygget på. Og der-

for har *felleskommunioner* en så stor betydning: menighetens religiøse liv blir rikere, over mangan en kløft blir det slått bro, det felles blir mer fram-tredende. Og derfor styrker hver felleskommunion offerviljen, og Kristi sinnelag blir mer og mer vårt. Vi blir omdannet til nye mennesker — ja meget mer: vi blir alter Kristus: «en annen Kristus».

Dere kan derfor forstå at det er en glede for oss prester å kunne få lov til å utdele mange hl. kommunioner, for hver av disse betyr nytt liv i den enkelte, nytt liv i det felles i menigheten. Og vi kan ikke gi Kristus en bedre jubileumsgave enn ved å love ham at vi ofte vil nyte dette hans brød, som får oss til å lenges etter og arbeide for mer rettferd på jorden slik at vi kan oppnå en bedre forståelse av vår enhet med alle kristne hele verden over. Jo oftere vi møtes ved dette ene bord blir vår menighet *en familie* — og hver sjel som løfter seg selv løfter alle!

Amen.

I rosenkransmåned.

Rosenkransen ble skjenket menneskeheten i en tid full av krig, dyrtid, legemlig og sjelelig nød, og siden da har den vært en god og trofast støtte og en alltid rinnende kilde til glede og kraft for alle dem som har forstått dens rette bruk og kunnet oppleve dens mysterium. Men ofte har det vært vanskelig å bibringe de mange utenfor vår egen troskrets *vårt* syn på den lille perlekrans og *vår* erfaring om dens betydning for vårt religiøse og dermed virkelige liv — kjenner vi ikke alle til å få i beste tilfelle uforstående spørsmål om hva denne oppramsingen av de samme bønner om og om igjen vel kan være godt for, samt kraftige meningstil-kjennegivelser om det forargelige og støtende i slik en «tom sermoni»?

I grunnen er denne holdning helt forståelig — det er i våre dager utenfor Kirken ikke rett mange, som kjenner til hva en betraktende bønn vil si. Det bes ganske sikkert og visst meget til Gud — bes varmt, innerlig og oppriktig, men man ber for å *oppnå* noe, åndelige eller timelige goder for seg og sine, eller for å *bli fri* for noe ondt, som man er rammet av eller som truer en. Har man fått en slik bønn oppfylt ber man også for å *takke* — og selvfølgelig er det rett og riktig og kristelig å be slik. Men den *høyeste* form for bønn er det ikke.

Den møter vi der hvor et menneskehjerte har lært å bli stille og fri for livets uro og bekymring, frykt og krav, i den *betraktende* bønn. I denne bønn hever vår sjel seg til Gud eller retttere: senker seg ned i Guds nåde og kjærlighet slik som han åpenbarte den for hele menneskeheten gjennom Kristi virke på jorden — og derved, ved denne rene uselviske kilde, styrkes vår egen evne til å fatte og

utøve tro, håp og kjærlighet i alt vi foretar oss og over alt hvor vi ferdes. Det er denne bønn rosenkransen hjelper oss til — når vi griper den er den som et synlig tegn på at nå ønsker vi for en stund å forlate dagliglivets krav, dagliglivets mange og adspredte tanker for å nærme oss det ene fornødne, det evige livs fredfylte kraft og vinne litt av dets styrke til bruk for vår dag og vår vei. Det er så meget alltid som vil avlede vår oppmerksomhet, men idet vi lar perlene gli gjennom våre fingre oppnår vi en konsentrasjon som ikke kan forklares men må erfares og som ikke kan læres men må *leves*. Nå kan det hende at selv for oss katolikker kan det være vanskelig å samle sinnet slik som rosenkransen krever for at den skal ha sin fulle kraft og velsignelse. Derfor kommer rosenkransmåned oss til hjelp — i hele oktober kan vi om vi selv vil ty inn i våre kirker og i fellesskap oppleve rosenkransens hellige mysterium på ny, så det får ny kraft og nytt liv for oss. Det kan vel hende at det tar tid før vi når så vidt — vårt sinn kan være så splittet og våre tanker så adspredte, våre følelser så opprevne at vi de første ganger må sette hele vår gode vilje inn på å følge med i prestens og våre egne ord. Men etter hvert — om vi trofast holder ut og stadig forsøker om og om igjen vil vi merke dens velsignede virkninger kraft i våre hjerter og gå styrket og beriket hjem — og nettopp i den tid vi opplever nå er det ingen av oss som har råd og lov til å la noen av de hjelpemidler ligge, som er skjenket oss mennesker med vårt *sanne* gagn for øye. Rosenkransbønnen tilskrives vel St. Dominikus, men dens idé er langt eldre og kan følges tilbake helt til de første kristne århundre. Vi vet dog at han i den så det

beste våpen i kampen mot vranglærene. Vi vet også at rosenkransfesten den første søndag i oktober stammer fra de kristnes seier over tyrkerne 1571 i slaget ved Lepanto — en seier som ble tilskrevet rosenkransbroderskapet i Rom, som den dag avholdt en rekke andakter for å oppnå seier for Kristi stridsmenn.

Nå er rosenkransfesten strakt ut over hele oktober måned — la oss da ta imot den som et fornyelsens bad for vårt forhold til vår rosenkrans, for vår forståelse av dens velsignelse! Og da kan det vel hende, at om noen av våre annerledes troende brødre kommer inn i våre kirker under en rosenkransandakt vil de til å begynne med kanskje fremdeles være ufølsomme for det som foregår, men etter hvert vil den stadige gjentaing av engelens budskap til Frelserens mor falle som «regn fra det høye» på et uttørket menneskehjerte og bløtgjøre den harde jord til å bære ny og fruktbarere sæd. Ansvarer ligger på oss — at vi ber som Kirken vil vi skal be: i klar bevissthet om «ordet som ble kjød og tok bolig blant oss» og hva det åpner oss adgang til. Alt hva vi ellers kan ha å be om viker i rosenkransen for selve *bønnen* — den bønn som Guds sønn selv har lært oss å be, en for alle og alle for en — bønnen som er så rik og mangfoldig at vi kan be den om og om igjen og stadig finne nye tilknytningspunkter i den for vår egen tro, våre egne håp og egen kjærlighet, til alt vi elsker og ønsker å leve for.

Verden trenger bønn nå, bønn i ånd og sannhet — betraktende bønn som kan fatte om de store linjer i menneskenes liv på jorden og trekke dem klarere og mer lysende opp. Her kan vi *alle* gjøre vår innsats nå i rosenkransmåneden — la våre kirker derfor fylles som aldri før! La oss knele ned i tro, håp og kjærlighet til det gode, det skjønne og det sanne som de seirende krefter i vårt eget sinn, vårt folks og alle jordens folkeslags skjebne:

Hellige Maria, Guds mor, be for oss syndere nå og i vår dødstime — amen!

Salme til Mikkels-mess.

Etter Raban, erkebisp av Mainz † 856. På norsk ved Ragnhild Foss.

*Kristus, deg fagrast himmelsol helsar,
allheimens skapar, store folke-frelsar!
Måtte du eingong upp til himlen kalle,
lyfte oss alle!*

*Mektugste engel, Michael! Som Eden
bloma skal jordi um me fekk Guds-freden.
Lat krig og tårer ned i avgrunn vike
for himmel-rike.*

*Lat'kje, å sterke Gabriel! det henda,
at Herrens fiend fær hans tempel skjenda,
det som Guds son som sigervinnar bygde
og ævleg trygde.*

*Gode Guds engel, Rafael! Leid alle
trygt på hans vegar, at me må kje falle.
Kom med Guds fred og lækjedom til verdi,
fylg oss på ferdi!*

*Møy som hjå Gud imillom englar tronar!
Bed um Guds fred for heimsens millionar.
Lat i vårt myrker klinga engleordi:
Fred yver jordi!*

*Måtte det skje! Å Gud du eine, sanne,
hjelp oss Gud Fader, Son og Heilag-Ande.
Lat oss ditt namn og herlegdom få prise
i Paradiset.*

Mystikkens oppgave i vår tid.

For mange er det en klang av middelalder over ordet «mystikk» og begrepet «det mystiske liv». De står personlig helt fjernt fra den verden som mystikken omfatter, selv om de meget vel er i stand til å beskrive, analysere, forklare og fortolke de store mystikers sjeleliv. De har aldri selv opplevet den fjerneste bevegelse i samme retning, og støter de på mennesker som forsøker ut fra sin indre tilskyndelse og indre kraft å praktisere den samme Kristi etterfølgelse, som er de store mystikers særlige kjennetegn, reagerer de sterkt og negativt. Hva man kan tillate, ja beundre til og med hos en Ruysbroeck, en Teresa av Avila eller en Johan av korset blir «usundt» og «overspent», hvis det skulle vise

seg hos en av våre samtidige. Tidene er forandret, hevder man, og vi med dem.

Ikke desto mindre passer den mystiske livsanskuelse særdeles godt for vår tid. Mystikken passer nemlig for alle tider fordi den bunner i noe i den menneskelige ånd, som forblir uforandret hvorledes så tiden og forholdene ellers er. Søker man å fordrive Gud ut av et samfunn roper sjelene så lenge etter ham at han alltid vender tilbake — og trass i den megen materialisme og de mange ideologier uten Gud og Kristus, som preger vår tid, har intet kunne stanse den mystiske strøm i menneskesjelene — den er langt dypere, sterkere og kraftigere enn man tror eller vil tro. Den «mystiske streben» er like så stor

en realitet den dag i dag, som den alltid har vært gjennom hele Kirkens historie.

Hva er så denne «mystiske streben»? vil kan hende noen ærlig søkende mennesker spørre. Jo, betegnelsen omfatter alle de anstrengelser som gjøres for å komme stadig nærmere Gud — om mulig opnå en virkelig forening med Gud, så vi hviler i ham og ut fra den kraft, som dette gir, lever vårt liv og utfører vårt arbeid. Ti denne hvile, den indre stillhet og fred som den innebærer, løfter oss ut over den materielle verden og alle dens kamper og all dens uro og gir vårt følelsesliv en indre fasthet som befrier det for all uvettig reageren overfor ytre foreteelser, fordi vår bevissthet da formår i lyset fra Gud å skjelve vesentlig fra uvesentlig.

Det mystiske drag i nåtiden er så sterkt til og med, at det har avfødt en rekke okkulte retninger som dessverre ofte villeder nettopp de mennesker som ærligst og oppriktigst lenges etter et edelt og sterkt indre sjeleliv. En slik retning gjør seg også gjeldende innenfor litteraturen, idet man ikke alene oversetter og kommenterer de gamle hedenske og kristne mystikere ut fra en innstilling som mangler alle betingelser for overhodet å forstå hva det hele dreier seg om, men også møter forfattere som liker å gi sine tanker en viss mystisk form. Allikevel er det noe usundt over dem — de fleste av disse forfattere røper seg nemlig som rene dilettanter på det mystiske område. Selv Harnack innrømmer i sin dogmehistorie: «en mystikk som ikke er katolsk er diletantisk» — og bare meget få av disse «litterære» mystikere er katolikker: man merker intet til den lange, lange øvelses-tid som går forut før et menneske er fri sin subjektivitet og er nådd fram til Gud, og det som var Thomas å Kempis løsen: *Ama nesciri et pro nihilo reputari* = ønsket om å være ukjent og regnet for intet, er dem en gåte — deres selvbeundring og krav på andres beundring er det avgjørende og retningsvisende for dem! Slike forfattere gjør som oftest stor lykke fordi de som ekte barn av sin tid uttrykker det som lever i deres samtidiges hjerter — men de er allikevel falske veiledere og kan representere en stor fare for ubefestede sjele.

Men også videnskapen beskjeftiger seg med mystikk — ikke så ganske få psykologer kaller den nu for den høyeste livsform og ser ikke ned på den hellige Teresa som et hysterisk kvinnfolk men forstår, at hun er en av de virkelig store mystikere: i besittelse av en livsskapende kraft, en konstruktiv logikk og et omfattende praktisk grep på livet — et geni, et menneske kort sagt som har fått tak i i livets midtpunkt og handler ut fra det. Studiet av mystikken er kommet til heder og verdighet, men det bør en gang for alle fastslås at det alltid vil mangle det essensjelle, hvis man vil drive det ene og alene ut fra en intellektualistisk innstilling.

Men hva skal vi tenke og tro om den mystiske tendens — kan vi vente oss noe av den til gagn for samfunnet?

Svaret må bli et absolutt «Ja!» Den mystiske side

av vårt vesen er helt å stole på, trygg å bygge på, når man vil søke til dens *utgangspunkt* og dens måte å gripe livet an. Den er verdifull som reaksjon mot tidens materialisme og overdrevne intellektualisme og mot dens antireligiøse og gudløse livsanskuelser, og også verdifull som en utdyping av sjelelivet og som en drivende lengsel etter fred og enhet. Dessuten er den et naturlig utslag av at mennesket er begavet med fornuft og derfor har en spontan erkjennelse av et personlig øverste vesens eksistens og en spontan forståelse av det tomme og utilfredsstillende, det når alt kommer til alt er over og i hele den materielle verden. Når derfor den mystiske streben kommer på villstrå så skyldes det ikke dens egen natur men manglende lys og veiledning. Det kan også hende at det menneskelige hovmot har sin skyld, idet sjelene ved det første glimt av sin egen skjønnhet mener seg selv å være Gud og derfor vender seg bort fra den ene sanne Gud, fordi de i sitt eget selv søker det liv og den kraft, som bare han kan skjenke.

I mange sjele er det mystiske liv en direkte inn- gripen av Guds nåde, som han alltid skjenker i full overensstemmelse med sjelens trang — og ofte prøves derfor en av disse utvalgte hårdt, idet lidelsen renser ham ut fra den ene side, mens nåden fra den annen drar ham mot Gud og så å si tvinger ham til å bli mystiker. Det kan meget vel gå tid før et slikt menneske forstår det som i virkeligheten skjer og erkjenner at Gud har tatt denne verdens lykke fra ham for å gi ham den guddommelige, den evige og av alt verdslig uavhengige lykke i stedet. Som et tre må beskjæres i tide for å bære god frukt må den mystiske streben rettledes og avgrenses, ti bare slik kan den fylle sin oppgave i samfunnet.

Og her er det at den katolske Kirke har en oppgave som bare den kan løse. Den peker mot sine store helgener og deres eksempel og gjennom skriftestolen følger den årvåken med i sine barns sjeleliv og veileder og opplyser dem om det som foregår i dem men som de oftest selv ikke forstår. Alle villskudd skjæres derfor i tide bort, alle avveier stenges — og sannheten om veien til livet, det virkelige liv, får stadig være den eneste ledestjerne.

Og det er ikke vanskelig å skjønne den store oppgave som mystikerne har i våre dager uansett hva del av samfunnet han tilhører og hvor hans virke faller. Ti den sanne mystikk kjennes på sine frukter og disse er i første rekke kjærlighet og evne til å bære nederlag og ydmykelser uten bitterhet og vrede. Det ropes så meget på rettferdighet i våre dager — for en sann kristen er denne ikke en frukt av lover og direktiver, men en virkning av kjærlighet og kan derfor ikke skapes ved å sette hård mot hårdt, ondt imot ondt, men ene av ydmykhetens og den tjenende offerviljes Golgatagang. Det som avskrekker er forhånelsens, pinslenes og avmaktens stade — vi mennesker viker tilbake fra vår vandring i «Kristi etterfølgelse» når vi møter de romerske soldater og gis i deres hånd. Der svikter vi — men på vår flukt møtes vi da av mystikene, av helgene, som vekker

det mystiske liv til ny kraft i oss slik, at vi får kraft til å kunne fortsette i Kristi fotspor — til oppstandelsens herlighet etter alle jordiske nederlag og all menneskelig lidelse.

Midt iblant oss har vi stadig vår store veileder Kirken med Kristi mystiske liv i sitt. Var vi flere menn og kvinner som istedet for selvhevdens søkte selvfornektelse, istedet for ære dyrket ydmykhet, istedet for å rope på rettferdighet ba om kjærlighetens nåde og kraft — den som ikke søker sitt eget men glad gir av sitt til andre — ville samfundet få sitt rette liv og dermed være løftet framover og oppover. Derfor er mystikken nødvendig — den som intet søker uten Gud i alt — den som hviler og virker i troen, vokser og befestes i håpet og bærer frukt i kjærlighet, i bevisst villende og tjenende kjærlighet til *hele* den lidende menneskehet ut fra Guds egen kjærlighets kraft i vårt liv, ut fra den levende «Kristus i meg».

St. Halvardsmenighetens høytidsdag.

Alle som søndag 22. september forlot St. Halvards foreningslokale har sikkert vært takknemlig for at tidens knugende mørke, ikke minst i helt konkret betydning! hadde måttet vike for den jubilerende menighets trang til å gi sin takknemlighet et synlig uttrykk ved en fest. Fest er ikke noe ytre alene — fest er en sinnsholdning, et symbol på viljen til aldri å slippe troen, håpet og kjærligheten fordi det ikke bare er ord men en realitet at «lyset er kommet til verden» og at det fremdeles «skinner i mørket», selv om menneskenes øyner ikke alltid kan oppfatte det. Troens øyner kan — derfor holdt menigheten fest og derfor fikk denne fra den tidlige morgen av et lyst og godt forløp.

En retrett i dagene forut, som hadde fått stor tilslutning ble avsluttet med prelatmesse og felleskommunion søndag morgen. Det sier seg selv at det lille gudshus var smykket med høstens vakreste blomster — alteret strålte helt i hvitt. Guirlander snodde seg langs tak og vegger og det fantes hverken under denne messe eller under den påfølgende høymesse en ledig plass. Hans høyærværdighet biskopen celebrerte og sognepresten pater Notenboom holdt den preken, som finnes gjengitt annetsteds i bladet. Den påfølgende felleskommunion hadde helt enestående tilslutning — som sognepresten senere sa: «Det var som skulle det være en skjærtorsdag.»

Ved høymessen, som ble celebrert av sognepresten, assistert av pater de Paepe og pater Novatus med pastor Hogenes som ceremonimester, var kirken som allerede sagt også overfylt — bl. de tilstedeværende bemerket man representanter for dominikanerinnene og St. Antonisøstrene, samt vår prestestands nestor, St. Halvards forhenværende sogneprest, pastor Ugen. Det utmerkede kor under frk. Østenstads ledelse framførte Gollers Majella-messe med Pitonis Cantate Domino som offeratorium. Ved orgelet satt søster Cæcilia og ledsaget som vanlig sikkert og smakfullt.

Hans høyærværdighet biskopen tok i sin tale sitt utgangspunkt i 1. Kor. 2, 5: «Deres tro hvile ikke på menneskelig visdom, men på Guds kraft.» Som innledning uttalte biskopen at det altså nå «er femti år siden at St. Halvards menighet ble utskilt fra St. Olavs og opprettet som et eget ledd i vår katolske Kirke i Norge. For femti år siden ble det evige lys tent for denne menighet, først i et meget beskjedent kapell, og syv år senere i denne lille kirke, som i alle disse år har vært menighetens åndelige hjem. Vi hadde håpet å kunne feire denne dagen i en større og penere kirke, men de nåværende vanskelige forhold har hindret oss i å virkeliggjøre disse planer. Men en menighets største pryde er ikke en rommelig kirke med kunstverker, men det er den selv — brennende i ånden, sterk i troen, glad i håpet og virksom i kjærligheten, for en menighet er like så meget verd som deres tro, håp og kjærlighet er verd. Ikke mer, men heller ikke mindre. Menigheten blir ikke bedømt etter sin kirkes arkitektur men etter sin tro, for den er kristendommens hjerne — etter sitt håp for det er kristendommens ryggrad — etter sin kjærlighet for den er kristendommens hjerte.

En menighet må sette sin ære i dette: ofte, både i fellesskap og privat, å knele foran tabernaklet, som hva enten kirken er stor eller liten med samme kraft minner de besøkende om at her bor han, som kaller til seg alle dem som strever og har tunge byrder. I femti år har denne menighet søkt her med sine sorger og bekymringer og gått trøstet, styrket og oppmuntret herfra, hver til sin gjerning og sin livskamp. Trass i alle ytre og indre hjemsøkelser er livet allikevel derved blitt lyst og rikt for den. Her har den funnet fred når stormen raste ute og truet med å ødelegge alle menneskelige idealer, verdier og forhåpninger — for er vi virkelige gode medlemmer av en katolsk menighet, altså gjør alvor av vår kristendom vet vi hva vi har i vår Kirke: den eneste faste grunn i en gyngende verden, hvor alt annet svikter og faller i grus. Og vi har vel aldri følt dette så sterkt som i disse trengselstider.» Dernest påpekte biskopen betydningen av et liv, fort i nøye overensstemmelse med troens lære og utviklet det essensjelle i denne vår hellige tro og hvorledes den finner sin næring i våre kirker — altså også her. «Så vil vi da takke for all den rike velsignelse som her er tilflytt menigheten og alle besøkende gjennom et halvt århundre. Vi vil også minnes alle dem som er vandret bort, og som nå først helt ut forstår hva denne kirke har gitt dem. Det er jo en av vår tros mest trøstende sannheter at de som lever på jorden og de som er hensovet i Kristus danner en vidunderlig forening, de helliges samfund, som slår bro over alle avstander og over alle tidsrom, slik at de som har forlatt oss kan be for oss og vi for dem.» Og biskopen sluttet sin preken med å si: «Ha da omsorg for: alle til sammen og hver for seg, at St. Halvardsmenigheten alltid hviler på kristendommens fjellfaste grunnmur: urokkelig fasthet i troen, utholdenhet i håpet, oppriktig og alt omfattende kjærlighet.»

Etter høymessens slutt hilste hans høyærværdighet på hver enkelt av de besøkende — og man gikk hver til sitt for atter å møtes til kveldens festandakt og etterpå samles i foreningslokalet.

St. Halvardlaget var jubileumsfestens hovedarrangør og det — men vel nærmest dets dyktige damer i styret — hadde all ære av sitt store arbeid forut. Det lille men gjennomkoselige rom sto festlig pyntet med lys og blomster — man glemte helt mørket ute for den varme hjertelighet som hilste hver enkelt velkommen. En del av de herværende geistlige med mgr. Snoeys i spissen bæret festen med sitt nærvær — og hva som ga denne menighetsfest sitt særlige preg var at en del av dens elskede og aktede «gråsøstre» med priorinnen, moder Cosmasia, som midtpunkt var til stede og som vanlig helt ut tok del i menighetens glede. Vi kan nesten si at festen også var en fest for St. Elisabethsøstre: de ble hyldet som de oppofrende og enestående menighets-søstre, sanne «Herrens tjenerinner» de har vært gjennom alle år, idet de aldri har latt hensynet til eget velferd eller kongregasjonens anliggender gå forut for sin ydmyke og tjenende holdning overfor prester og legfolk. Det lyste og varmet å merke den kjærlighet som slo dem i møte fra alle hold!

Etter at førstefullmektig Ruyter som lagets formann hadde budt velkommen, sang fru Schneider med sin skjønneste stemme og til eget akkompagnement — den beste innledning festen kunne ønske seg. Derpå tok herr Ruyter ordet og holdt forsamlingen fengslet gjennom en interessant kavalkade over de femti år, som fikk en stor verdi ved det at herr Ruyter personlig kunne huske så meget av disse årene og derfor illustrerte med levende og fargerike små trekk. Det var nemlig også herr Ruyter som for 25 år siden holdt festtalen — den gang var det biskop Fallize som var Norges overhyrde. «Så mange av de som var forsamlet da er ikke mer blant oss — men ennå lever søster Gotburga etter å ha tilbragt hele sitt liv som søster her i menigheten og fremdeles er å se som trofast kirkebesøkende — må hun lenge leve!» — Forsamlingen ga sin begeistrede tilslutning. Etter å ha nevnt de forskjellige sogneprester ned gjennom årene med stor takk og ære hyldet herr Ruyter søster Hilaria, «der som skolesøster i 30 år har dagens byrde og hete og tok den tyngste tårn. Biskop Fallize var alltid meget tilfreds med den innsats hun gjorde både som skole- og menighets-søster. Vi sender henne en vennlig tanke dit hun nå har bodd i mange år i Hammerfest. Alltid var søster Hilaria å finne for unge og gamle. Like fra å vaske barna rene før de kom til messen og skolen og til å passe en døende — på alle felter var hun rede og en trofast tjenerinne for sin lidende mester. Sammen med moder Serafia var hun en barmhjertighetens engel for store og små i vår menighet. Og et av de store løft som bare skyldes hennes initiativ og offervilje, ble tatt nettopp med henne som primus motor, nemlig St. Vincensforeningens feriekoloni eller som den også er kalt: St. Elisabethsøstrenes feriekoloni. Vi kan i det hele tatt ikke feire St. Halvardmenighetens 50 årsdag uten å huske hva gråsøstre har vært for oss» — her nevnte taleren en rekke navn — «særlig når det tas hensyn til den fattigdom som søstre selv hadde å kjempe med. Og det er alltid noe stille og tilbaketrukket, noe fintfølende over gråsøstrenes ferd blant oss her i St. Halvard.» I sin videre historikk nevnte herr Ruyter de familier som hadde vært og hvorav mange ennå er knyttet til menigheten, deriblant Høfflmayr's, hvis sist avdøde

medlem la grunnen til et fond for et nytt kirkebygg. Ellers har hverken kirke eller menighet vært rik på gods og gull, men på arbeidsvilje og offertrang. Taleren nevnte forøvrig at kirken blant sine klenodier besitter en alba, forferdiget og skjenket den av dronning Josephine. Han citerte enn videre Sigrud Undset: «Det er lett å be i St. Halvard — en blir innstillet på å be til Gud i alterets «sakrament». Og han sluttet med å si: «denne beretning må også gjøre oppmerksom på den store interesse som er vist vår menighet av vår kjære overhyrde biskop dr. Jac Mangers. Vi som er i kirkens syndikat har fått innblikk i de anstrengelser som er gjort for å skaffe oss et nytt og mer tidsmessig kirkebygg, og vi vet noe om hva biskop Mangers har ofret og vil ofre for å skaffe vår menighet et nytt, vakkert gudshus. Selv om tidenes ugunst har satt en foreløbig bom for dette vet vi at vi i biskop Mangers har en mann som klart ser det vi må få for å vokse og trives. Sammen med dir. Gmeiner i Tønsberg hadde han omtrent nådd målet da krigen brøt ut. «Og med stor tilslutning hyldet han biskopen idet «vi lover Dem og vår hl. Kirke å være vår tradisjon tro og i gode som onde dager tjene Kristus-kongen!»

Det utmerket framførte foredrag fikk fortjent applaus, hvorpå fru Hegna i en nydelig tale overrakte sognepresten et minne fra den gamle Mariakirke: et vakkert stenkar, som sognepresten takket varmt for idet han sa at det skulle bli vievannskar i den nye kirke. Sognepresten lykkønsket menigheten med jubileet, takket og berømmet Elisabethsøstre for den støtte de var for prestene. Han minnedes alle i menigheten som var vandret bort, men sikkert allikevel i dag tok del i festen, men talte også om de levende som kunne ha vært her, men ikke var — det var en æresplikt for alle i menigheten å finne fram til dem og vinne dem tilbake.

Ennvidere oppleste han en rekke telegrammer, hvorav navnlig hilsnene fra pater Boers og søster Hilaria vakte glede og man avsendte omgående takk til dem begge.

Flere andre talere hadde nå ordet, deriblant pastor Ugen, som fikk sin særlige hyldest som representant for menighetens forhenværende sogneprester — syndikat, sangkor, organist og ikke minst St. Halvardslagets styre og det damer fikk sin hjertelige takk fra sognepresten — vi noterer med glede at heller ikke «St. Olav» ble glemt. Også hs. høyærværdighet bragte menigheten sin hilsen og takk — og festen forløp fra først til sist i den aller beste stemning. Men sikkert vil den også gjøre sitt til at den nye kirke snart blir reist — den tapre menighet fortjener snart å få sitt største ønske oppfylt, og har vi ikke «gull og sølv i vårt belte» å kunne ofre på dette så la oss ikke glemme å be for denne sak — en livssak for vår hellige Kirkes vekst og framgang i landets hovedstad!

TAKK!

Til alle som har husket på oss på menighetens 50-årsjubileum, sender vi vår dypfølte takk.

Måtte den nye kirke snart kunne reises som et verdig minne over dette jubileum.

St. Halvards Syndikat.

Til

Norges Katolske Kvinneforbunds medlemmer.

Idet jeg minner om vår felleskommunion 8. oktober anmoder jeg inntrengende alle om å delta i denne, for i fellesskap å be — ikke alene for vårt bestemte formål, men om at Gud må løse oss ut av den tunge tid vi gjennomlever og gi oss sin fred.

Anna Bonnevie
formann.

Nytt fra det katolske Danmark.

«Den katolske Høiskole» gjenåpnet.

Etter et intenst forarbeide er «den katolske Høiskole» i Danmark atter kommet i gang. Skolen ble opprinnelig stiftet av Mogens Ballin og samlet uke etter uke flere hundre interesserte, som fulgte foredragene om Kirkens lære, historie og kunst med stort utbytte. Selv etter stifterens død fortsatte undervisningen, men til sist måtte den lukke av økonomiske grunner. Dens virke hadde imidlertid vist seg å være av så stor betydning at man mente den var uundværlig, og biskop Suhr tok personlig initiativet til dens rekonstruksjon og utnevnte stifterens sønn pastor Knud Ballin, til dens leder. En krets av medarbeidere med pastor H. Messerschmidt som primus motor sluttet seg til, og søndag 29. sept., St. Mikaelssdagen — ble skolen gjenåpnet av biskop Suhr på et stort møte i «Grundtvigs Hus» i Kjøbenhavn. Skolen har ellers sine lokaler i Boyesgade 8 — samme bygning hvor Vikariatets bibliotek finnes. Det blir 10 forskjellige kurser denne høst under ledelse av forskjellige prester, deriblant pastor Schindler, men man vil også sørge for enkeltforedrag og foredragsserier som kan sendes ut over landet.

Høiskolens oppgave ligger på «Katolsk aksjon»s område: den skal bli en skole i det religiøse liv og gi et grundig kjennskap til den katolske religion. På det første felt arbeider den hånd i hånd med de mange såkalte «retrettdage» som allerede gjennom lengere tid har vært avholdt hos St. Liobasøstrene i Ordrup og som sikkert vil få ennå større tilslutning etter at søstrene har overtatt den tidligere bispebolig i Valby og har flyttet sitt kloster dit, mens biskop Suhr er flyttet inn i den gamle bispeleilighet bak St. Ansgarkirken i Bredgade, hvor eksellensen forøvrig akter å overta sogneprestens funksjoner i den tilsluttende menighet.

Høiskolens foredragsrekke vil bl. a. omfatte emner som «Kristushåpet i den gamle pakt». — «Bibelen i moderne belysning.» — «Kirkekunst gjennom tidene» — «Kirkelatin» osv.. Den kommer sikkert til å utrette meget godt og betydningsfullt!

Pastor Bernh. Jensen

Den kjente danske prest, Bernhard Jensen er avgått ved døden, som skyltes et ulykkestilfelle på en sykkelturn. Tross en meget tilbaketrukket og beskjeden natur var pastor Jensen en av den danske katolisismes bærende krefter — han var således etter Mogens Ballins død leder for den katolske Høiskole, samt i mange år redaktør av «Nordisk Ugeblad» hvor han nedla et stort men ikke alltid takknemlig arbeid. Mange av hans artikler har dog verdi ut over tidspunktet de ble til i — det gjelder særlig hans små religiøse innledninger. I de senere år var han ofte syk, men hans stillferdige nidkjerhet sviktet aldri og han etterlater seg en krets av venner, som har lært å sette pris på hans rolige adferd og trofaste sinnelag.

R. I. P.

Stor prisnedsettelse hos Paulus-Kredsen.

Paulus-Kredsen ser en travel vinter i møte med mange nye publikasjoner og har derfor foretatt en opprydning på sitt lager for å få plass. 14 bøker av de 44 som er utgitt av forlaget selges nå for 50 øre pr. stk., nemlig:

P. Andreasen: Skapelsen, Syndefald og Syndeflod. Patriarker og Profeter. J. Bonsirven: Moderne Jødedom. Dom Chautard: Sjælen i Apostolatet. H. Hafstrom: Hvordan de blev Katoliker. O. Karrer: Læs Biblen! F. X. Kother: Magt og Penge i Kirken. A. J. Lutz: Klosterliv og Klosterkald. H. Messerschmidt: Kommunisme og Kristendom. A. Nikolussi: Skæret fra Kristus. H. Roos: Pius X. Wöhrmüller: En liden Bog om den gode Vilje.

Og fire større bøker nedsettes også sterkt: N. Hansen: Kardinal Newman (Kr. 1,25). H. D. T. Kiærulff: St. Terese (Kr. 1,25). H. D. T. Kiærulff: St. Thomas af Aquin (Kr. 1,25). P. Schindler: Sakramenterne (Kr. 1,50).

Nyhetene omfatter bl. a. en bønnebok av pastor Schindler: «For den eviges aasyn» — «Veje til virkeligheten» av pater Wolfesberg, S. J. og en «Veiledning i Gregoriansk sang.»

Fra Pavens privatliv.

Den Hl. fader fører et overordentlig regelmessig liv. Alle spisetidene overholdes strengt, men tar aldri lang tid da hs. hellighet i likhet med sine forgjengere alltid spiser alene. Kjøkkenet betjenes av tre søstre av den sveitsiske kongregasjon av det hellige kors, som allerede da Pius XII var statssekretær førte hans husholdning.

Den hl. fader arbeider fra den tidlige morgen til sen aften og tar ingen annen rekreasjon enn den daglige spasertur i de vatikanske haver. Audiensene finner alle sted om morgenen og paven overholder stadig bare å gi offentlige audienser en gang ukentlig, nemlig hver onsdag. Som sin forgjenger arbeider han til over midnatt og det er ikke sjelden at man langt inn i de små timer kan se lyset brenne i de pavelige gemakker. Skjønt den Hl. fader stadig er blek og mager kan han seg ved en god helbred.

De rom som bebos av Kristi statholder gjennomgikk ifjor sommer under pavens ferie i Castel Gandolfo en grundig oppusning under ledelse av den nye pavelige palassarkitekt ingeniør Galeazzi, og de er meget vakre nå og preget av høy kunstnerisk smak. Privatsuiten består av et stort studerværelse, en rekke større og mindre mottagelsesrom, en herlig spisesal, et sovegemakk og et privat-kapell. Alle rommene med undtagelse av soveværelset og to mottagelsessaler vender ut mot Petersplassen og etter den Hl. faders utrykkelige ønske er ingen av dem tapetsert, men avstemt i skønne farver.

Til privatgemakkene hører også en stor sal som inneholder pavens privatbibliotek. I dette rom og i studerværelset tilbringer paven de fleste av dagens timer. I den forrige paves tid ble innrettet et annet bibliotek som inneholder alle de verker som Kristi statholder trenger til sitt daglige arbeid. Dets ordning er så fortreffelig at man lett gjenkjenner den tidligere lærde bibliotekars øvede hånd. Dette såkalte «pavens bibliotek» befinner seg nå mellom de pavelige privatgemakker og den mellometasje hvor de store audienssaler ligger. Her, som alle vegne ellers er det elektriske lys innstallert utsøkt kunstnerisk og samtidig effektivt.

Hechjemme —

Oslo. Det gjøres oppmerksom på at O.K.Y. har stilt seg til disposisjon som «mørkeloser» etter basaren. Ingen behøver derfor å være redd for å komme — enhver som ønsker det vil få betryggende følge på hjemveien!

— og derute

Den Hl. fader har på grunn av verdenssituasjonen ikke i år tatt opphold på Castel Gandolfo, hvilket befolkningen selvfølgelig er meget skuffet over. Som en trøst har paven skjenket dem nye benker i sognekirken.

*

Myron Taylor, president Roosevelts personlige sendemann ved Vatikanet har overrakt den Hl. fader et budskap, men man vet ennå intet om dets innhold.

*

Roma har fått 87 nye kirker i løpet av siste ti år. I samme tidsrom er sogneantallet steget fra 64 til 103, hvilket skyldes at innbyggerantallet i den evige stad i de siste tyve år er vokset med en halv million.

*

Portugal har i anledning sitt 800 års jubileum reist et kors på det høyeste punkt i landet. Det kan ses i mange miles avstand og tusener av pilegrimer overvar vigselen.

*

I Budapest er det i St. Stephanskatedralen avslørt to marmorrelieffer til erindring om den eukaristiske kongress i 1938. Det ene relieff bærer billedet av daværende kardinalsekretær Pacelli, som var til stede ved kongressen samt av kongressens protektrise, riksforstander

Horthys hustru. Det andre forestiller Ungarns skyts-helgen, St. Stephans kroning, på hvis 800 årsdag kongressen fant sted.

*

Professor Jokibe fra Japan, som i lengere tid har oppholdt seg i Rom som medlem av en japansk delegasjon og har hatt audiens hos paven, redegjør i en artikkel i «Osservatore Romano» for utsiktene for den katolske misjon i Japan. Han mener de er meget gunstige fordi de katolske misjonærer ikke doserer en subjektivisme som er japanerne fremmed, men som ikke er ukjent blant andre misjonærer.

Til Jesu hellige hjerte.

(Salmebokens nr. 78 i omarbeidet skikkelse).

Hver kristen i hvis hjerte
Gud sannhets lys har tendt
tilbedende må ære
hans alters Sakrament.
Vi lover og velsigner
ved tabernaklets dør
vår Frelzers ømme Hjerte
bak Sakramentets slør.

Ditt Hjertes vunde flammer
som nådens åpne vei,
hvor hver en sjel som søker
vil finne fred hos dig.
Vi lover og velsigner
ved tabernaklets dør
vår Frelzers ømme Hjerte
bak Sakramentets slør.

Her skjuled Du ditt Hjerte,
men kjærlighetens glød
er nu som før den samme
for hver en sjel i nød.
Vi lover og velsigner
ved tabernaklets dør
vår Frelzers ømme Hjerte
bak Sakramentets slør.

Så svakt vår lovsang klinger,
men fast vi vet og tror
Du ser den dype lengsel
som i vårt hjerte bor.
Vi lover og velsigner
ved tabernaklets dør
vår Frelzers ømme Hjerte
bak Sakramentets slør.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.